

KAINUUN MUSEO TOIMINTAKERTOMUS 2021

Mittakaava 1:50400 luonnon suuruudesta

Sisällysluettelo

KAINUUN MUSEO	3
MUSEON VUOSI 2021	3
NÄYTTELYT	4
Perusnäyttely	4
Vaihtuvat näyttelyt 2021	5
Galleriahuoneen pienoisnäyttelyitä	8
Museon lainaanmat näyttelyt 2021	10
KOKOELMATYÖ	10
Esine- ja arkistokokoelmat	10
Valokuvakokoelmat	11
ALUEELLINEN VASTUUMUSEOTYÖ	12
Alueellinen museotyö	12
Kulttuuriympäristötyö	13
YLEISÖTYÖ	14
Museonäyttelyiden kävijät	14
Koululaisryhmien opastukset	14
Esitelmät ja luennot	14
TIEDOTUS	15
ARTIKKELIT	15
HENKILÖSTÖ	15
Vakinainen henkilökunta	15
Määräaikainen henkilökunta	15
Harjoittelussa olleet työntekijät	16
KOULUTUKSET	16
TILAT	17
TALOUS	17

KAINUUN MUSEO

Kainuun Museo sai alkunsa maaliskuussa 1930 perustetusta Kainuun museoyhdistys ry:stä. Syksystä 1977 lähtien museon toiminnasta on vastannut Kajaanin kaupunki. Keväällä 1981 Opetusministeriö nimesi Kainuun Museon maakuntamuseoksi, minkä jatkeena museo on vuoden 2020 alusta lähtien toiminut alueellisena vastuumuseona tehtävinään museotoiminnan edistäminen alueella ja kulttuuriympäristötehtävä.

MUSEON VUOSI 2021

Tämä vuosi oli Kainuun Museolle melko yllätyksellinen ja valitettavasti usein negatiivisella tavalla. Museo sai talousarvioonsa lisämäärärahan uuden kokoelmatilan vuokramenoihin, mutta jo loppuvuodesta 2020 museolle ilmoitettiin, että neuvoteltu tila annetaankin nuorisotoimen käyttöön. Vuoden mittaan selvitettiin uuden tilan saamista ammattikorkeakoulun kiinteistöistä.

Museorakennukseen oli suunniteltu loppuvuodesta alkaen isot korjaustoimet, mutta syksyllä museolle ilmoitettiin, että korjaukset koskevatkin vain näyttelytiloja ja toimistotilat korjataan myöhemmin. Henkilöstöön liittyen museolla oli myös erilaisia tilapäisratkaisuja ja joulukuun alussa kaikki vielä siirtyivät väistötiloihin korjaustöiden vuoksi.

Positiivinen asia vuoden aikana oli se, että vaihtuvien näyttelyiden tilaan saatiin investointirahoilla hankittua uudet valokiskot ja led-kohdevalaisimet. Näyttelytoimintakin sai edelleen museokävijöiltä hyvää palautetta. Näyttelytoiminta loppui

marraskuun lopussa museon korjausten vuoksi ja sitä ennen oli paljon ylimääräistä työtä, kun suuri osa perusnäyttelyä jouduttiin purkamaan.

Kokoelmien kartunta oli maltillista ja vuoden aikana saatiin uusia kokoelma-aineistoja vietyä hyvin Collecteen ja museon kokoelmapoliittisen ohjelman valmistelu eteni.

Alueellisena vastuumuseona museo työskenteli nyt toisen toimintavuoden. Suunnitelmaan merkityt toiminnalliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Kesällä ja alkusyksystä museo joutui arkeologista kulttuuriperintöä koskevissa lausuntoasioissa turvautumaan Museoviraston apuun.

Covid19-viruksen aiheuttaman pandemian vuoksi museon näyttelyissä ei järjestetty yleisöopastuksia, mutta näyttelyt voitiin kuitenkin pitää jatkuvasti avoinna.

NÄYTTELYT

Perusnäyttely

Kainuun Museon nykyinen perusnäyttely on valmistunut vuonna 2009, mutta siihen on tehty osittaisia muutoksia viime vuosien aikana esimerkiksi esiteltäviä teemoja vaihdellen. Perusnäyttely tarjoaa katsauksen alueen historiaan ja kainuulaisten ihmisten elämään noin 10 000 vuoden ajalta. Näyttely alkaa seudun mielenkiintoisesta esihistoriasta ja siihen liittyvistä löydöistä, ja kuljettaa kävijän muun muassa Kajaanin linnan vaiheiden kautta kainuulaisten

ihmisen omavaraiseen arkipäivän elämään ja Kainuun teollistumisen ensi vaiheisiin. Näyttelyssä voi tutustua myös Kajaanin kaupungin historiaan ja kasvuun pienestä puukaupungista maakunnan keskuksiksi.

Museon korjaustöiden vuoksi perusnäyttelyä jouduttiin osittain purkamaan loppuvuodesta. Samalla kun näyttelyä purettiin, tehtiin näyttelyssä oleville esineille tarvittavat puhdistukset ja muut näyttelyn vaatimat huoltotoimenpiteet.

Kainuun Museon perusnäyttelystä julkaistiin marraskuussa virtuaalikierrros museon kotisivuilla.

Vaihtuvat näyttelyt 2021

Torni jalustalla

– Kainuun keskussairaala ja Uusi sairaala 21.2. – 5.5.2021

Museon kokoama näyttely esitteli keskussairaaloiden ja keskussairaalarakentamisen historiaa sekä kainuulaisesta että valtakunnallisesta näkökulmasta. Näyttely toi esille sairaalarakentamiseen ja -arkkitehtuuriin vaikuttaneita näkökulmia sekä sairaalatyön arkea. Näyttely toteutettiin yhteistyössä Kainuun sotien kanssa ja tausta-aineistoksi museo haastatteli useita sairaalan entisiä ja nykyisiä työntekijöitä. Haastattelut talletettiin museolle.

Vuonna 1943 hyväksytty keskussairaallaki antoi alkusysäyksen koko maan kattavan sairaalaverkon rakentamiselle. Keskussairaalarakentamisen taustalla olivat hyvinvointiyhteiskunnan tavoitteet kattavan ja korkealaatuisen sairaanhoidon järjestämisestä tasapuolisesti koko väestölle. Keskussairaalaverkoston rakentaminen aloitettiin alueilta, jotka olivat sairaanhoidon osalta jääneet pahimmin muista alueista jälkeen ja Kainuu oli yksi niistä.

Arkkitehtikilpailuilla on ollut merkittävä vaikutus yleissairaalatyyppien kehitykseen. Kainuun keskussairaalan arkkitehtikilpailun voittajaksi vuonna 1962 valittiin yhden tunnetuimman 1960-luvun sairaalasuunnittelijamme Reino Koivulan ehdotus ”Rypäle”. Rakennustyöt alkoivat

vuoden 1965 helmikuussa ja suurelle yleisölle keskussairaala avattiin 2.6.1969, jolloin ovensa avasivat kirurginen-, synnytys- ja korvaosasto.

Kainuun keskussairaala edusti tyypiltään torni jalustalla -sairaaloita, joita rakennettiin 1960-luvulla Kajaanin lisäksi Helsinkiin, Kotkaan ja Turkuun. Tämän tyylin sairaaloissa on matala, yleensä yksitai kaksikerroksinen tutkimus- ja toimenpideosa ja korkea vuodeosastotorni. Modernia ilmettä haettiin tasakatoilla ja nauhaikkunoilla.

Metsänpeitto **– tarinoita suomalaisesta myyttisestä metsästä 2.6. – 12.9.2021**

Tampereen Lastenkulttuurikeskus Rullan tuottama kiertonäyttely Metsänpeitto rantautui kesän ajaksi Kainuun Museoon. Lapsiperheille suunnattu näyttely pohjautuu suomalaiseen kansanperinteeseen ja sen kantava teema on, miten ihmiset ennen näkivät ja kokivat ympäröivän maailman. Tarinoiden tarkoitus on innostaa kaikkia leikkimään ja mielikuvittelemaan metsässä. Metsä voi aluksi näyttää vain tavalliselta metsältä, mutta kun katsoo tarkemmin, paljastuu, että metsässä asuukin erilaisia eläimiä ja taruolentoja. Tärkeä näkökulma on myös metsän merkitys ihmiselle ennen, nyt ja tulevaisuudessa.

Näyttelytuki vahvasti Kainuun Museon tallennustyön painopistealueita, joissa keskitytään luontoon, ihmisen ja luonnon välisen vuorovaikutuksen kysymyksiin sekä ihmisten metsäsuhteeseen.

Metsänpeitto -näyttely on alun perin tuotettu Lastenkulttuurikeskus Rullaan osaksi Suomi100-juhlavuotta ja se juhlistaa suomalaisen kansan ikaikaista suhdetta luontoon. Juhlavuoden jälkeen näyttely on kiertänyt eri puolilla Suomea.

Suomen itä valokuvissa

3.10. – 28.11.2021

Tutkija Riitta Raatikaisen kuratoima näyttely oli kuvallinen tarina ihmisistä, luonnosta ja rajoista. Kaikkiaan näyttelyssä oli mukana 134 valokuvaa ja yksi lyhytelokuva. Vanhimmat valokuvat olivat vuodelta 1867 ja uusimmat 2010-luvulta. Kuvat paljastivat, miten itä on eri aikoina nähty ja miten se on haluttu esittää.

Näyttelyn valokuvat koostuivat sekä dokumenttikuvista että taidevalokuvista. Vanhimmat Itä-Suomen kuvat olivat tutkimusmatkailijoiden ottamia. 1800-luvun lopulla kuvataiteilijoiden ohella valokuvaajatkin tekivät karelianismin hengessä matkoja Itä-Suomeen ja Venäjän Karjalaan. Myöhemmin Suomen itä on usein nähty eksoottisena alueena ja sieltä on etsitty mennyttä maailmaa, joka suuremmista kaupungeista on jo hävinnyt.

Näyttely oli aiemmin ollut esillä Kuopiossa, Lappeenrannassa ja Joensuussa. Kajaanin jälkeen näyttely meni vielä Savonlinnaan. Kullakin paikkakunnalla näyttely toteutettiin hieman eri muodossa. Kainuun Museon omista kokoelmista mukaan otettiin Samuli Paulaharjun ja Matti Hiltusen valokuvia 1910-luvulta.

Galleriahuoneen pienoisnäyttelyitä

Kollodiumin kosketus

10.1. – 28.2.2021

Näyttely esitteli paltamolaisen mestarivalokuvaaja Pekka Homasen henkilövalokuvia, joiden valmistuksessa on käytetty 1800-luvulta peräisin olevaa kollodium-lasinegatiivien menetelmää. Homasen valokuvien lisäksi näyttelyssä esiteltiin vanha menetelmä ja museon kokoelmista mukana oli vanha valokuvaamon laatikkokamera.

Kajaani 1651

7.3. – 9.5.2021

Kajaanin kaupungin 370-vuotisjuhlaksi tehty näyttely esitteli vapaaherrakunnan kajaanilaisten asukkaiden elämää 1600-luvulla. Elämä oli vaihtelevaa: välillä kärsittiin nälänhädistä, välillä pystyttiin ostamaan ulkomailta tuotuja luksusesineitä markkinoilta. Varakkaimmat asukkaat alkoivat hankkia suuriin savupirtteihinsä lasi-ikkunoita ja hienosta englantilaisesta villasta valmistettuja vuodevaatteita. Vuosisadalta säilyneet asiakirjat ovat yleensä oikeudenkäyntipöytäkirjoja tai valituskirjeitä, mutta niistä saa välähdyksiä ihmisten arkielämästä, ja niistä löytyy myös Kajaanissa asuneiden nimiä sekä ammatteja.

Kajaanin kaupungin orastava kasvu ja vaurastuminen päättyi vuonna 1695 alkaneeseen Suomen historian pahimpaan nälänhätään, suuriin kuolonvuosiin sekä vuonna 1713 alkaneeseen isovihaan, jonka aikana koko silloinen Suomi miehitettiin ja Kajaani poltettiin maan tasalle.

Näyttelyyn saatiin lainaksi kopioita 1600-luvun vaatteista, esineistä ja aseista.

Piru

30.5. – 29.8.2021

Kainuulaisen kansanperinteen pirusta kertova näyttely syntyi Kainuun Museon ja Kajaanin lukion yhteistyön tuloksena. Lukiolaiset tekivät ansiokasta työtä antamalla visuaalisen ilmeen Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistosta löytyville kainuulaisille pirutarinoille. Oppilaiden teokset olivat muun muassa akvarelleja, tietokonepiirroksia ja keramiikkaveistoksia.

Moni mieltää pirun pelkästään negatiivisena oliona, onnettomuuden tuojana tai pahan ruumiillistumana, mutta toisinaan se on voinut tuoda mukanaan myös

onnea ja rikkautta. Näyttely selvensi kainuulaisen pirun perimmäistä olemusta, sen toimintaa moraalinvirtijana ja rangaistuksen langettajana.

Ärjän tunnekartta

8.9. – 30.11.2021

Näyttely perustui vuoden 2019 Ärjän taidefestivaalissa toteutettuun työpajaan, jossa osallistujat havainnoivat paikan herättämiä tunnetiloja ja dokumentoivat ne kertakäyttökameroilla valokuviksi. Näyttely oli myös Nina Luostarisen väitöskirjan taiteellinen osa Lapin yliopiston Taiteiden tiedekuntaan. Ärjän tunnekartta-työpajaan osallistui 92 henkilöä ja sen tuloksena syntyi 2016 valokuvaa. Luostarinen on luokitellut kuvat taiteellisen työskentelynsä pohjalta 15 eri teemaan.

Näyttely toi näkyväksi yhdessä luodun tunnekartan ja tunnemaisheman. Se toimi myös kiittollisuuden osoituksena paikallisille osallistujille, jotka heittäytyivät mukaan leikkiin ja tuottivat näyttelyssä esillä olevan koskettavan kuvaston. Näyttely tarjosi yhteisesti rakentuneiden mosaiikkikuvien avulla läpileikkauksen niistä kuviksi puettuista tunteista, joita saarella viikonlopun aikana koettiin. Mosaiikkikuvat vierailivat suurikokoisina kartamerkkeinä Ärjän taidefestivaalilla heinäkuussa 2021, mikä toimi lähtölaskentana tälle näyttelylle.

Näyttelyn yhteydessä oli mahdollista kurkistaa myös vanhoihin kokoelmakuvuihin Ärjän saarelta sen toimiessa Kajaani-yhtiön lomanviettopaikkana. Vanhat kokoelmakuvat tarjosivat peilauspinnan vuoden 2019 kuville, joissa korostui yksin maisemassa olemisen.

Museon lainaamat näyttelyt 2021

- Vienalaispuvut, Kajaanin kaupunginkirjasto
n. 1500 kävijää
- Torni jalustalla – Kainuun keskussairaala,
Hyrnsalmen kirjasto
n. 350 kävijää
- Lottatoimintaa Hyrnsalmella, Hyrnsalmen
kirjasto
n. 350 kävijää
- Mölytoosa-näyttely, Tervolan kunnankirjasto
n. 700 kävijää
- Lottatoimintaa Puolangalla, Puolanka-Pirtti
n. 250 kävijää

KOKOELMATYÖ

Esine- ja arkistokokoelmat

Kainuun Museon esinekokoelma karttui vuoden 2021 aikana 16 hankintaerällä, jotka sisälsivät yhteensä 133 objektia. Kaikki hankintaerät olivat lahjoituksia. Esinekokoelman kokonaismäärä vuoden 2021 lopussa oli esinediaarin mukaan 21 689 kpl. Esinelahjoitusten joukossa oli pääasiassa yksittäisiä esineitä, joiden taustalta löytyi mielenkiintoisia taustatarinoita. Lisäksi mukana oli muutama hieman isompi lahjoituserä, muun muassa valokuvaajan välineistöä ja kansallispuku siihen kuuluvine osineen.

Kainuun Museon käytössä olevassa kokoelmanhallintajärjestelmä Collectessa oli vuoden 2021 lopussa luetteloituna kaikkiaan 23 638 esinettä. Näistä Kainuun Museon peruskokoelmaan kuuluvia on 20 914 kpl. Omana kokoelmanaan on järjestelmään luetteloitu RIHMA-käsityöperinneprojektin aikana museolle kerätty esinekokoelma, yhteensä 90 esinettä. Collecteen on luetteloitu myös museon kokoelmiin vuonna 2005 liitetty Uutelan esineistö Vaalan Jylhästä, yhteensä 271 esinettä. Kainuun Museon kokoelmiin kuuluu myös vuonna 2009 liitetty Rautaruukki Oy:n kaivosesinekokoelma Vuolijoen, joita on kokoelmanhallintajärjestelmään luetteloituna 413 kappaletta. Paikallismuseoiden kokoelmista Collecteen on siirretty Suomussalmella sijaitsevan Turjanlinnan esineistö, kaikkiaan 414 kpl. Pohjois-Pohjanmaan museon toiminta-alueelle siirtyneen Säräisniemen kotiseutumuseon esinekokoelmasta on Kainuun Museon kokoelmanhallintajärjestelmään aiemmin luetteloitu 186 esinettä. Luettelointia ei Kainuun Museon toimesta enää jatketa.

Kainuun Museon arkistokokoelma karttui vuoden aikana 11 päänumerolla. Diariomaton arkisto I, jota ei enää kartuteta, sisältää 108 päänumeroa. Vuodesta 1982 lähtien diarioitu arkisto II, joka on edelleen karttuva arkistokokoelma, sisälsi vuoden 2021 lopussa 790 numeroa. Vuoden 2021 aikana arkistokirjasto karttui kahdella niteellä ja näin ollen arkistokirjaston kokonaismäärä on 2376 nidettä. Arkistokirjakokoelmasta on luetteloitu Collecteen esineinä kaikkiaan 1294 nidettä.

Valtakunnallista tallennus- ja kokoelmayhteistyötä jatkettiin edellisvuosien tapaan toimimalla TAKO-verkostossa, jonka pooli 1:een, teemana Ihminen ja luonto, Kainuun Museo kuuluu. Kainuun Museon tallennustehtävänä verkostossa on ollut Metsien käyttö harrastustoiminnassa, mutta loppuvuodesta päätettiin, että museo laajentaa tallennustehtävänsä teemoilla Metsästäys ja eräkuulttuuri; Metsät hyvinvoinnin, luovuuden, elämysten ja innovaatioiden lähteenä sekä Sisävesikalastus.

Kokoelmatyössä jatkettiin edellisvuonna käyttöön otetun kokoelmanhallintajärjestelmä Collecten käytön kehittämistä ja järjestelmämigraation myötä kokoelmatietoihinjääneiden puutteiden läpikäymistä ja korjaamista. Kehitystyötä tehtiin sekä omassa organisaatiossa että muiden Collectea käyttävien organisaatioiden kanssa yhteistyössä. Finnaan liittymistä selvitettiin jo kevään aikana, mutta Finna-tiimin kiireiden vuoksi liittymisen päätettiin jättää seuraavalle vuodelle.

Loppuvuodesta museo haki hankerahoitusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä Otanmäen kaivoskokoelman digitoinnin loppuunsaattamiseen ja julkaisemiseen Finnassa. Ministeriö myönsi hankkeelle 20 000 euron avustuksen. Museossa

selvitettiin jo vuoden 2020 aikana mahdollisuutta saada uutta kokoelmatilaa. Loppuvuodesta 2021 selvisi, että tila tullaan saamaan Kajaanin ammattikorkeakoululta vapautuvista tiloista ja näin ollen kokoelmatilojen muuttoa ryhdyttiin valmistelemaan heti loppuvuodesta muun muassa uuteen tilaan siirrettävien kokoelmien kartoituksella.

Valokuvakokoelmat

Kuva-arkiston kartunta vuonna 2021 oli vähäinen ja kaikki saadut hankintaerät ehdittiin luetteloida Collecteen.

Luettelointi on edelleen kesken muun muassa sellaisissa suurissa kokonaisuuksissa kuten UPM-Kymmenen lahjoitus vuodelta 2009, Anssi Suomalaisen lahjoitus vuodelta 2011 ja Oulun yliopiston Kajaanin opettajankoulutusyksikön lahjoitus vuodelta 2013. Kuva-arkiston digitointi eteni vuoden aikana hyvin.

Kokoelmien kokonaismäärä ja kartunta:

Kuvakartunta vuonna 2021 707 kpl

- omat kuvaukset/tallenteet 529 kpl
- saadut lahjoitukset ja museolöydöt 178 kpl
- ostot 0 kpl

Kuvakartunnassa käytetyt päänumerot
K 8419–8454

Luetteloitujen kuvatallenteiden kokonaismäärä vuoden 2021 lopussa oli 369 933 kpl

Deponoitujen aineistojen määrä vuoden 2021 lopussa oli 21 908 kpl

ALUEELLINEN VASTUUMUSEOTYÖ

Kainuun Museo on Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämä alueellinen vastuumuseo, joka toimii asiantuntijana ja yhteistyökumppanina kulttuuriperintöön liittyvissä tehtävissä.

Alueellisten vastuumuseoiden tehtävät jakautuvat kolmeen osa-alueeseen, joista Kainuun Museo hoitaa alueellisen museotoiminnan edistämistehtävää ja kulttuuriympäristötehtävää.

Alueellinen museotyö

Alueellista museotyötä on tehty koko Kainuun maakunnassa ohjauksen ja neuvonnan, verkostotyön, digitaalisten palveluiden ja alueellisten museopalveluiden osalta. Maakuntaan suuntautuneita neuvontakäyntejä tehtiin 21 kappaletta ja tähän työhön osallistui museon henkilökunnasta amanuenssit, rakennustutkija, tekstiilikonservaattori ja museomestari. Paikallismuseoista Sotkamon Makasiinimuseo, Paltamon kotiseutumuseo, Paltaniemen koulumuseo ja Riihipiha-museo toteuttivat uuden kehityshankkeen Museoviraston myöntämällä paikallismuseoiden hankeavustuksella.

Kaunisledon uuden pajan harjannostajaiset

Paikallismuseotoimijoille pidettiin keväällä ja syksyllä maakunnallinen museopäivä, jossa keskusteltiin museoalan ajankohtaisista asioista. Kää kahtomassa – Kainuun museoviikko järjestettiin poikkeuksellisesti ensimmäistä kertaa kaksiviikkoisena tapahtuma 21.6.-4.7. Museoviikkojen aikana järjestettiin ennätyselliset 32 tapahtumaa.

Internetissä olevaa sisältöä on päivitetty ja kehitetty blogeihin ja Wikimedian sisarprojekteihin. Uusia kiertonäyttelyitä tuotettiin kaksi (Torni jalustalla – Kainuun keskussairaala ja Lottatoimintaa Kainuussa). Vanhat kiertonäyttelyt olivat käytössä Kainuun lisäksi Lapin maakunnassa.

Kainuun Museo on heinäkuusta saakka tarjonnut Collecte-kokoelmanhallintajärjestelmää alueen paikallismuseoiden käyttöön. Ensimmäisenä Collecten käytön aloitti Vuolijoen Riihipihamuseo. Paikallismuseoille laadittavien tallennussuunnitelmien teko aloitettiin syksyllä ja työtä jatketaan seuraavana vuonna.

Kulttuuriympäristötyö

Rakennettu kulttuuriympäristö

Museo toimii rakennetun kulttuuriympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijaviranomaisena Kainuussa kulttuuriympäristön säilyttämiseksi, hoitamiseksi ja kehittämiseksi. Museo antaa rakennusperintöä koskevia viranomaislausuntoja kaavoituksesta, rakentamisesta ja muusta maankäytöstä viranomaisille, päättäjille, suunnittelijoille ja muille toimijoille.

Museo antaa myös korjausrakentamiseen ja kulttuuriympäristön hoitoon liittyvää neuvontaa, ohjaa ja toimii asiantuntijana valtionavustusasioissa ja korjaushankkeissa sekä edistää korjausrakentamisen asiantuntemuksen lisääntymistä. Museovirasto myönsi toimintavuonna korjausavustuksia ensin kolmelle kohteelle ja yhdelle kohteelle avustus myönnettiin myöhemmin eli kaikki hakijat saivat avustuksen.

Kaikissa Kainuun kunnissa oli paljon toimialaan liittyviä hankkeita niin kaavoituksessa kuin korjausrakentamisessakin. Kajaanin alueella etenivät esimerkiksi Sissilinnan peruskorjaus, Hoikankankaan korjaustapaohjeistus, Paltaniemen rakennustapaohjeen valmistelu ja Paltaniemen kuvakirkon restaurointi. Rakennustutkija osallistui myös useiden rakennushistoriaselvitysten ohjaukseen. Uudenlainen lausuntoyhteistyö tapahtui muun muassa Paltamossa, kun Leppikosken voimalaitokseen asennettiin kalasydän-kalatie. Lisäksi Collecteen kehitettiin kulttuuriympäristö-lomaketta. Rakennustutkija teki useita uusia inventointeja ja päivytysinventointeja. Lisäksi eri kunnissa pidettiin purkukatselmuksia, joissa arvioitiin suojeltujen rakennusten säilymismahdollisuuksia.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Arkeologin työajasta menee suuri osa metsänkäyttöilmoitusten käsittelyyn, johon kuuluu muinaisjäännöstietojen tarkastus ja menettelytapaohjeistus metsätöiden suunnittelijoille ja toteuttajille. Toinen tärkeä tehtävä on päivittää Kainuun osalta muinaisjäännösrekisteriä muun muassa Museoviraston karttaohjelman ja Lidar-kaukokartoituksen avulla. Joitakin kohteita arkeologi kävi tarkastamassa myös maastossa.

Kaavoituksiin sekä YVA-ohjelmiin ja –selostuksiin liittyviä lausuntoja arkeologi ja rakennustutkija ovat valmistelleet yhteistyönä. Tuulivoimahankkeita oli vuoden aikana esillä useita. Museo antoi vuoden aikana kaikkiaan 254 lausuntoa tai kannanottoa.

YLEISÖTYÖ

Museonäyttelyiden kävijät

Vuonna 2021 museolla vieraili **7136 kävijää**, joista päiväkotiryhmäläisiä **267 hlö** ja koululais- ja opiskelijaryhmäläisiä **552 hlö**.

Kävijät näyttelyittäin:

- 31.1. Kenttäradan monet kasvat
335 kävijää
- 21.2.–5.5. Torni jalustalla – Kainuun keskussairaala ja Uusi sairaala
1077 kävijää
- 2.6.–12.9. Metsänpeitto – tarinoita suomalaisesta myyttisestä metsästä
4007 kävijää
- 3.10.–28.11. Suomen itä valokuvissa
1253 kävijää

Museon lainaamissa kiertonäyttelyissä vieraili **2700 kävijää**.

Koululaisryhmien opastukset

Korona pandemiasta johtuen koululais- ja päiväkotiryhmien opastuksia ei järjestetty vuonna 2021.

Esitelmät ja luennot

Antti Mäkinen, *Elämää Kajaaninjoella*, Leinosten sukokokous, Kajaani 22.8.

Metsänpeitto-näyttelyn yhteydessä järjestettiin askartelutyöpajoja.

TIEDOTUS

Kainuun Museon vaihtuviin näyttelyihin järjestettiin tiedotustilaisuuksia, ja kaikista näyttelyistä lähetettiin paikallisiin tiedotusvälineisiin tiedotteet. Lisäksi museon näyttelyistä tehtiin alkuvuodesta vuosiesite. Näyttelyiden julisteita jaettiin eri puolille Kajaania ja mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi muualle maakuntaan. Näyttelyistä ja muista museon ajankohtaisista asioista tiedotettiin myös museon kotisivuilla, Facebook- ja Instagram -sivuilla sekä tapahtumakalentereissa. Museon näyttelyistä oli säännöllisesti mainoksia paikallislehdissä.

ARTIKKELIT

Tapani Rostedt, *Joululahja, jota ei olisi pitänyt avata ja muita tarinoita rautakauden Kainuusta*, Hiisi 1/2021

HENKILÖSTÖ

Vakinainen henkilökunta

Hyvönen Pia, siivooja (2019) työvapaa
Härkönen Ulla, maakunta-amanuenssi (2015), amanuenssi (2018)
Kauppinen Jarkko, maakunta-amanuenssi (2020)
Kiiski Aleks, museomestari 6.9. alkaen
Kikuchi Karoliina, rakennustutkija (2018)
Kilpeläinen Ulla, museovalvoja (2014)
Kinnunen Ritva, toimistos sihteeri (2001), laskentasihteeri (2020)
Mäkinen Antti, tutkija-valokuvaaja (1993), museonjohtaja (1996)
Nederström Milla, tekstiilikonservaattori (2016)
Rautiainen Hans, museovalvoja (2020) 5.3. asti
Rostedt Tapani, arkeologi (2020)
Tuomaala Henri, museomestari (2019) 12.7. asti
Välisaari Kristiina, museoassistentti (2006)

Määräaikainen henkilökunta

Jokelainen Marjatta, siivooja (2020)
Kettunen Ulla, museovalvoja 21.3.–28.11.
Kolehmainen Piia, kesätyöntekijä 1.6.–30.6.
Kovalainen Jenna, kesätyöntekijä 5.7.–6.8.
Väänänen Jouni, arkeologi 11.10. alkaen

Harjoittelussa olleet työntekijät

Hatva Hanna, museologian harjoittelu, Jyväskylän yliopisto 8.2.–26.3.

Kivinen Katariina, työharjoittelu, Riveria, 1.2.–19.2.

Lappalainen Sari, työharjoittelu, Haapavesi opisto, 17.8.–30.11.

Lipponen Eija, työkokeilu 7.4.–30.5.

Niemi Mika, työkokeilu (2020) 18.1. asti

KOULUTUKSET

Museon työntekijät ovat osallistuneet mm. seuraaviin koulutustilaisuuksiin:

- Finnan peruskoulutus, webinaari 29.1.
- Kulttuuriympäristön suojelun viranomaispäivät, Teams 13.-14.4.
- Museokorttikoulutukset, Teams, 20.5., 2.11.
- Kajaanin kaupungin verkkosivuston kieliversion koulutukset, Teams 22.6., 6.9.
- Collecte-päivä, Teams 29.9.
- TAKO-syyseminaari, webinaari 13.–14.10.
- Intranetin sisältöpäivittäjien klinikat 1. 11., 3.11., 17.11.
- Kuva-arkistopäivät, webinaari 29.–30.11.
- Kokoelmakulma, Museoliitto, webinaari 2.12.

TILAT

Museon näyttelytilat sekä pääosa työskentely- ja kokoelmatiloista sijaitsevat Kajaanin kaupungin keskustassa entisessä liike- ja varastorakennuksessa Asemakatu 4:ssä. Tontin päärakennus on kokonaan museotoimen käytössä.

Tilat jakautuvat seuraavasti:

- Asemakatu 4:n kokonaispinta-ala n. 1450 m²
- näyttelytilat n. 520 m²
- kokoelmien säilytystilat n. 327 m²
- toimisto- ja kirjastotilat n. 176 m²
- muita tiloja n. 427 m²

Toimintavuonna vaihtuvien näyttelyiden tilaan vaihdettiin investointivaroilla ERCOn valaisinkiskot ja ledvalaisimet. Perusnäyttelyssä on edelleen 1970-luvulla asennetut valaisinkiskot ja valaisintyyppinä on valokuituvaloja, ledvaloja ja valaisinkiskoihinkin kiinnitettäviä kohdevaloja. Siivousta varten tiloissa on loisteputkivalaisimet. Rakennus on varustettu murto- ja paloilmajärjestelmillä.

Museolla on kokoelmatiloja lisäksi Vienankadun kiinteistössä (n. 340 m²) sekä Otanmäessä (780 m²). Museon käyttämät tilat on vuokrattu Kajaanin kaupungin toimitilapalveluilta ja Kajaanin Teknologiakeskus Oy:ltä.

TALOUS

	Talousarvio 2021	Toteutunut 2021	Toteutunut 2020
Menot	700 767	661 882	641 926
Tulot	10 055	11 775	8 486
Netto	690 712	650 107	633 440

Vuoden 2021 lakisääteinen valtionosuuden määrä oli 345729 €.

Vyörytyserät sisältyvät vuoden 2021 lukuihin.

"Historiatieto selkeästi ja havainnollisesti esitetty. Sopivan ajankohtainen aihealue, kun uusi sairaala viime vuonna otettiin käyttöön. Hienoa että tartuitte aiheeseen!"

"nice"

"näitä on aina hauska kaupunkilaisena käydä katsomassa, mukavaa paikallishistoriaa"

"Erittäin hyvä otanta valokuvissa, lisää tällaista!"

"Puun sisällä olevat keijut on super söpöjä ja tunnelma tosi kiva, tuntuu kuin olis taas lapsi"

"vaikuttava, kaunis, opettava, meni tunteisiin"

"Ihana näyttely! Kiinnostavaa äidille ja taaperolle. Ihana lepohetki äidille!"

"hyvä ja mielenkiintoinen näyttely, voin suositella muillekin"

"kuin astuisi satuun!"

"pelottava luola, älyttömän söpöjä peikkoja"

"saa päästää mielikuvituksen valloilleen, rauhoittava, mieluisa tutkimusretki aikuisille ja lapsille"

"Oli mahtavasti toteutettu, tunnelmallinen ja rauhoittava. Lapset pitivät!"

"Yhdisti erittäin onnistuneella tavalla historiaa ja (valokuva)taidetta. Näyttely on koottu taidolla. Yksi parhaista Kajaanissa näkemistäni näyttelyistä.",